

DIE BASUIN

VOLUME 13.01 Jaargang 25 FEBRUARIE 2008

Styging in Natuurrampe Bereik nou Krisisvlakke

Elise Tempelhoff het die volgende berig oor stygende natuurrampe in *Beeld* van 26 November 2007 geskryf:

Die voorkoms van natuurrampe wêreldwyd het die afgelope twee dekades viervoudig toegeneem van gemiddeld 120 per jaar tot soveel as 500 in 2007. Dít blyk uit 'n verslag wat deur die invloedryke hulpenigings-organisasie Oxfam uitgereik is. Die aantal mense wat hierdeur geraak is, het met byna 50% van 174 miljoen in die middel jare tagtig tot 254 miljoen per jaar tussen 1994 en 2004 toegeneem.

Luidens die verslag, getiteld *Climate alarm*, was daar sedert 1980 'n sesvoudige toename in die aantal oorstromings en vloede. Van 1994 tot 2004 is jaarliks gemiddeld 254 miljoen mense deur vloedwater geraak. Daarenteen is 248 miljoen mense in 2007 net in Asië deur vloede geraak. In die 1980's is gemiddeld 6 000 mense jaarliks weens klimaatverwante rampe dood. In 2005 het dit die lewens van 14 000 mense geëis.

“Die jaar 2007 was nie 'n jaar van fratsie nie,” het mnr. Jeremy Hobbs, Oxfam se internasionale direkteur, in 'n verklaring gesê. “Dit wat ons nou sien, volg bloot 'n patroon van buitengewoon onvoorspelbare, uiterste en ontwrigtende weersomstandighede wat meer mense raak. Optrede is nodig. Hulpverleners sal hulle nou al moet voorberei op intense rampe, so nie gaan almal oorweldig word en onlangse vooruitgang in menslike ontwikkeling sal tot niet wees.”

Oxfam het 'n beroep op ontwikkelde en nywerheidslande gedoen om hulp vinniger aan mense in rampgeëisterde gebiede beskikbaar te stel. Die organisasie het gevra dat wêreldleiers in Desember by die klimaatkonferensie in Indonesië hande moet vat en internasionale ooreenkomste sluit om ontwikkelende lande te help om by klimaatsverandering aan te pas. “Dit is immers hulle wat dit veroorsaak het,” het Hobbs gesê.

Die Wêreld Meteorologiese Organisasie (WMO) het die naweek in 'n verklaring gesê die konsentrasie koolstofdioksied (CO₂) in die aarde se atmosfeer was ver-

lede jaar die hoogste in menseheugenis. Dít het die klimaatsverandering baie versnel, het die WMO gesê. Die CO₂-vlakke wat verlede jaar bereik is, verteenwoordig 'n styging van 36% vergeleke met die middel van die agttiende eeu – voordat die nywerheidsomwenteling begin het (einde van berig in *Beeld*).

Klimaatsverandering

Rob Edwards, omgewingsredakteur van die Sunday Herald, berig dat die Antarktiese yslaag as gevolg van aardverwarming vinniger smelt as wat vroeër gemeen is. Die gevolge hiervan kan rampspoedig wees, erger as enigiets wat wetenskaplikes tot dusver voorspel het. Die Antarktiese yslaag bevat 30 miljoen biljoen ton ys, wat vier keer meer as al die vars water in die hele res van die wêreld is. Slegs 'n gedeelte hiervan hoef te smelt om 'n ramp te veroorsaak.

Daar is bewyse gevind dat die yslaag wat die skiereiland wes van Antarktika (die Suidpool) bedek, as gevolg van klimaatsverandering begin smelt. Byna 90% van die gletsers is besig om kleiner te word en gemiddeld 50 meter per jaar terug te krimp. Dit is egter nie net in Antarktika waar die ys begin smelt nie. Die yslaag wat Groenland bedek, kan ná 'n temperatuurstyging van net 2.7°C begin smelt. Dit kan die seevlak met 'n verdere vyf meter laat styg en miljoene mense uit kusstede verdryf.

Die totale Arktiese gebied (die Noordpool) ervaar 'n soortgelyke proses van verwarming. Die 2005 seisoen het die warmste somer in 400 jaar opgelewer. Volgens 'n NASA-verslag het die yslaag op die Noordpool sedert 1978 met byna 30% gekrimp. Op satellietfoto's is dit ook duidelik dat die ys nou vinniger smelt. Volgens wetenskaplikes kan die Arktiese gebied in 'n vernietigende proses van aardverwarming vasgevang raak. Soos wat die ys smelt, is daar minder van die wit oppervlakte wat die son se strale terug na die ruimte weerkaats. Die donker oseaan absorbeer meer van die son se hitte, en dit versnel die smelt van die ys.

Ander skrikwekkende scenario's in verband met aardverwarming word ook nou bekend gemaak. Die reënwoorde in die Amasone-gebied kan in hulle geheel uitdroog en doodgaan. Indien die wêreld se klimaat na 'n nuwe stabiele vlak van 6 grade warmer as tans verander, kan 'n derde van die totale landmassa in woestyne verander. Dié scenario klink dalk baie vergesog, maar hoe meer wetenskaplikes van klimaatsverandering te wete kom, hoe meer bekommerd raak hulle. Hulle weet reeds dat stygende temperature oor die hele wêreld na droogtes, storms en vloede lei.

Die Vereniging vir Besorgde Wetenskaplikes in die VSA het 'n afdeling op hul webtuiste (www.ucsusa.org/) om probleme in verband met aardverwarming te be-

spreek. Hulle sê dat wetenskaplike konsensus oor die gevare van aardverwarming feitlik daaglik sterker en meer oortuigend raak – veranderinge in die klimaat is werklik en aan die gang. Hulle identifiseer die ernstigste gevolge van volgehoue aardverwarming soos volg:

- ◆ 'n Vinniger styging in die seevlak.
- ◆ Meer hittegolwe en droogtes, wat na meer konflikte oor varswaterbronne sal lei.
- ◆ Meer uiterste weerstoestande, wat oorstromings en die vernietiging van eiendom sal veroorsaak.
- ◆ 'n Groter potensiaal vir hitte-verwante siektes en sterftes, asook die wyer verspreiding van aansteeklike siektes wat deur insekte en rotte na gebiede versprei sal word waar dit vroeër onbekend was.
- ◆ Indien klimaatsverandering onbeheerd voortgaan, sal ons gesondheid, ons stede, ons plase, asook die woude, strande, vleilande en ander natuurlike habitats deur aardverwarming bedreig word.

Hierdie wetenskaplikes verwag ook dat die intensiteit van orkane as gevolg van die stygende temperatuur op die see se oppervlakte in 'n warmer wordende aarde sal toeneem. Die opbouing en versnelling van orkane sal ook toeneem, waardeur groter oorstromings en modderstortings veroorsaak sal word. Die stygende seevlak as gevolg van smeltende ys en sneeu sal die spoed van die winde verder laat styg.

Warmer water in die Atlantiese en Stille Oseane werk groter storms in die hand, en die toenemende verdamping sal na meer reën lei. Die styging in tropiese storms en orkane het ernstiger gevolge weens die toename in die aantal kusbewoners. Laagliggende kusgebiede soos dié in Florida, Alabama en suidelike Louisiana sal die ergste deur die gevolge van groter orkane geraak word.

Die belangrikste oorsaak van aardverwarming is die verbranding van fossiel-brandstof – steenkool, olie en gas – waardeur koolsuurgas in die atmosfeer vrygestel word. Die koolstof-besoedeling vorm 'n kombors rondom die aarde waardeur die hitte ingesluit word, en dit lei daartoe dat die aarde warmer word. In 'n artikel, *Global Warming* (Jan. 2005), haal Bernard Reeves van Londen die *Daily Telegraph* soos volg aan: "Die aarde se atmosfeer is só besoedel dat die planeet besig is om te sterf." Hy neem dan die feite hieroor in oënskou en maak die volgende gevolgtrekkings:

Dit behoort vir elkeen duidelik te wees dat die onttrekking van biljoene ton steenkool, gas en olie diep onder die aarde, en die verbranding daarvan binne die geslote stelsel van die aarde se atmosfeer, 'n skerp stygende probleem van lugbesoedeling tot gevolg het. Dit is 'n aktiwiteit van die uiterste dwaasheid, maar

dit is wat die mensdom vir meer as 'n eeu lank al doen en die ramspoedige gevolge daarvan word nou eers duidelik. Tans verbruik die mensdom in net ses weke dieselfde hoeveelheid ruolie as wat in 1950 die hele jaar lank verbruik is. Hieruit is die groot toename in verbruik baie duidelik. Die huidige vlak van verbruik gaan nog verder styg – nie net weens 'n hoër aanvraag in die Weste nie, maar ook as gevolg van 'n skerp styging in die ontwikkelende lande, veral Sjina en Indië. Die groot toename in die vraag na olie, en die gevolglike toename in aardverwarming en die ramspoedige gevolge daarvan, is onstuitbaar. Dit is duidelik dat die tegnologiese en ekonomiese sukses in die wêreld, asook die verbetering van lewenstandaarde die afgelope eeu, ten koste van die planeet se ekologie verkry is. Die oorlewing van die planeet, asook die uitspattige lewenstandaarde vergeleke met dié van 'n eeu gelede, word nou ernstig bedreig met potensiële ramspoedige gevolge, selfs in die nabye toekoms.

Die Bybelse scenario

Die Bybel voorspel vir die komende groot verdrukking klimaatsverandering en natuurrampe wat veel erger as die ergste voorspellings van die wetenskaplike is: “En die vierde engel het sy skaal op die son uitgegooi, en daaraan is dit gegee om die mense met vuur te skroei. En die mense is geskroei met 'n groot hitte, en hulle het die Naam van God gelaster wat mag het oor hierdie plaë, en hulle het hul nie bekeer om Hom heerlikheid te gee nie... En daar het stemme gekom en donderslae en bliksemstrale, en daar het 'n groot aardbewing gekom soos daar nog nie gewees het vandat die mense op die aarde was nie... en groot hael, omtrent 'n talent swaar, het uit die hemel op die mense geval; en die mense het God gelaster oor die plaag van die hael, omdat sy plaag ontsettend groot was” (Op. 16:8-9,18,21).

Ongekende natuurrampe sal die aarde tref. Ten spyte van die erns van hierdie rampe, sal mense se harte só hard wees dat hulle steeds nie tot bekering sal kom nie, maar eerder vir God oor die plaë sal laster. Selfs wanneer see en branders dreun en mense se harte beswyk van vrees en verwagting van die dinge wat oor die wêreld kom (Luk. 21:25-26), sal hulle hul steeds nie bekeer nie.

Huidige tekens in die natuur gee aan ons meer as genoeg rede om hoogs bekommerd oor toekomstige gebeure te wees. Die Here gaan die kragte van die hemel en die aarde skud om die goddelose mense te straf. Christene hoef egter nie tot wanhoop gedryf te word nie, omdat Jesus gesê het: “En as hierdie dinge begin gebeur, kyk dan na bo en hef julle hoofde op, omdat julle verlossing naby is” (Luk. 21:28). Die beloofde verlossing beteken, onder andere, dat die ware gelowiges in 'n oogwink van hierdie terminaal siek en sterwende planeet af weggevoer sal word (Luk. 21:36). ■

Die Afrikaner is 'n Bang Volk, sê Tukkie-Teoloog

In *Beeld* van 26 November 2007 se rubriek *Godsdiens-aktueel*, is 'n artikel deur prof. Yolanda Dreyer geplaas onder die opskrif *Afrikanervolk het bang geword*. Sy sê:

Die kaalvoet-oor-die-Drakensberg-nasie het bang geword. En 'n benoude kat maak benoude spronge, lui die spreekwoord.

Verdwaas sit ek en aanskou die petalje in 'n onlangse kerklike vergadering (sinode). Ek luister na my volksgenote. Hulle is bang vir medegelowiges. Nie dié daar ver weg nie. Nee, dié wat “op dieselfde belydenisgrondslag as ons” staan. Die Wêreldbond van Reformatoriese Kerke wil glo “die Afrikanervolk vernietig”.

Hulle is bang vir ander rasse. Want ook hulle wil “die Afrikanervolk vernietig”. Hulle is bang vir die internasionale teologiese wetenskap. Weg by die universiteit. Liewer 'n eie opleiding. Alle ander “gevaarlike” stemme kan so die swye opgelê word. Dis soveel veiliger as ons net onself kan hoor. Hulle is bang vir die plaaslike teologiese wetenskap. Met 'n woord soos “kaf” word die insigte van mense in eie geledere wat wyd en breed gestudeer het, afgekam.

Dis nogal ironies. As dit oor hulle liggaam gaan, soek bang mense die beste spesialiste in die land. Dit is dié wat die verste gestudeer het en die meeste internasionale konferensies bywoon. Maar as dit kom by die geloof, is studie gevaarlik! Hoe minder 'n mens weet en internasionaal kennis uitruil, hoe beter. Dis soveel veiliger.

Hulle is bang vir die liefde. Hulle waarsku: Pasop vir dié wat “te veel liefde praat”. Luister fyn. Hulle wil julle mislei. En les bes is my volks- en geloofsgenote bang vir gay mense. Doodbang. Kyk net die argumente. God het alles geskape. Dit sluit die liggame van gay mense in. God het mense seksuele wesens gemaak. Dit sluit gay mense in.

Eeue lank is seks gesien as sondig en boos – veral deur die kerk. Vandag word dit gevier as “'n gawe van God”. Maar pasop! Dié gawe is net vir 'n sekere groep mense beskore. Vir dié wat hou by die reëls van die meerderheidsgroep: Jy moet heteroseksueel wees. As jy nie heteroseksueel is nie (deel van 'n minderheidsgroep), moet jy selibaat bly.

Hoe wreed! Om mense opsetlik te skape vir so 'n *double bind*! Jy is nie heteroseksueel nie – so gemaak. Jy is wel 'n seksuele wese – so gemaak. Maar jy mag nie jou seksualiteit uitleef nie. Jy moet dit onderdruk, ontken. Gevonniss tot 'n leeftyd van ontneming. Is God so wreed? Nee, nee. Dit is mense! Dit is weer mense

wat wrede dinge aan mekaar doen. Veral wanneer hulle bang is. Dan maak hulle dood. Hulle oordeel. Hulle laai “ondraaglike laste” op ander. Laste wat hulle nie self bereid is om te dra nie. Vir hulself het heteroseksuele gelowiges in die Protestantse tradisie die selibaat verwerp as “Rooms”. Vir ander lê hulle dit op. Die selibaat word verplig vir gay Protestante. Dubbele standaarde. Dubbele boodskappe.

Fisiek mislik. Emosioneel moedeloos. Geestelik donker. So voel ek ná die gay-fiasko in die vergadering. “Hartseer” is die woord wat opkom in baie gesprekke met ander afgevaardigdes. Hy voel nie hartseer nie, sê ’n jong predikant. Hy is woedend. Hy vertel van ’n gay persoon in sy gemeente wat ’n preek oor die radio gehoor en toe ’n skietding teen sy hart gedruk het. Hoe kan mense in die naam van God dit aan mekaar doen, vra (gelukkig) amper die helfte van die afgevaardigdes by die kerkvergadering.

Hoe banger die Afrikanervolk word, hoe wreder gebruik hy die Bybel. Dan teen gays. Dan weer teen teologiese professore. Maar daardie selfde Bybel bevat die blye boodskap. Die evangelie van Jesus Christus. Hy is die weg, die waarheid en die lewe. Die lig vir die nasies. Mag die lig weer eendag skyn in die verduisterde bestaan van bang mense. Mag vrees en wrede Bybelgebruik deur die liefde uitgedryf word en vervang word deur vertroue in God.

Ja, die liefde is inderdaad gevaarlik. Dit omgord ons en bring ons waar ons nie gedink het ons wil wees nie. Met die eis van die liefde word die beheer en mag uit ons menslike hande gehaal en in God se hande teruggesit. Liefde is en bly die grootste gebod in God se wet, volgens Jesus. Tel Jesus nog in die “kerk van Christus?” (Einde van berig uit *Beeld*).

Kommentaar

Die “liefde van Jesus” waarvan Yolanda Dreyer praat, staan in geen verband met Christus se kruisdood nie, omdat sy nie kan aanvaar dat ’n Vader sy Seun aan soveel marteling en lyding aan die kruis kon oorgee nie. Sy het in ’n lesing gesê: “Ek het probleme met ’n dogmatiese konstruksie dat Hy met sy lewe moes betaal om God tevrede te stel oor ons sonde. Ek kan dink hoeveel probleme mense moet hê wat nie teoloë is nie.” Die Bybelse versoeningsboodskap word dus deur haar verloën. Sy het net ’n blinde, generiese liefde van God vir alle mense in gedagte – ’n totale aanvaarding van alles en almal sonder om veroordelend of negatief te wees.

Dit is duidelik net die evangeliese Christene wat nie in haar denkraamwerk kan inpas nie, omdat hulle haar afwykende teologiese sienings uit die Bybel aan die lig bring. Nou beskryf sy ons as “bang mense” omdat ons ’n weerstand teen die postmoderne, ekumeniese denke

het wat heeltemal uit pas met Bybelse waarhede is. Geen wonder nie dat liberale teoloë ook 'n probleem met Bybelse stellings oor die duiwel, sonde, Jesus se godheid en maagdelike geboorte, sy lyding, kruisdood, opstanding, hemelvaart en wederkoms het.

Die moderne neiging onder teoloë is om hulleself glad nie aan die Bybel se vaste waarhede gebonde te ag nie. Wanneer die Bybel bv. sê dat Jesus God is, dat Hy liggaamlik uit die dood opgestaan het, en daar 'n duiwel en 'n hel is, dan verwerp hulle hierdie stellings omdat dit na bewering in terme van 'n antieke wêreldbeeld geskryf is. Vir hulle moet die waarheid subjektief op grond van 'n postmoderne wêreldbeeld bepaal word. Hierin speel die natuurwetenskappe, filosofie en sielkunde, asook die idees van ander teoloë, 'n groot rol.

'n Teoloog soos Sakkie Spangenberg gaan selfs so ver om te sê dat die moderne ketters diegene is wat sê dat die waarheid vas is en geglo moet word net soos wat dit in die "ouwêreldse" geskrifte van die Bybel staan, wat in terme van 'n antieke wêreldbeeld geskryf is. Wat dan van die moderne mens se wêreldbeeld waarin daar vir ander antieke godsdienste, die agnostiese evolusie-teorie, mistiese nuwe era-praktyke soos meditasie, hipnotiese terapie en ander holistiese praktyke ruimte geskep word? Volgens hulle moet ons God net as 'n bron van liefde ervaar en op ons eie manier met behulp van die moderne wetenskap ons weg deur die lewe vind.

Dit is opvallend dat die eerste eeu se skrifgeleerdes ook nie Jesus se geestelike onderrig of sy Messiasenskap kon verstaan en aanvaar nie. Ten spyte van hulle skrifkennis was dit vir hulle 'n onaanvaarbare dogmatiese konstruk, bloot omdat hulle dit nie geestelik kon verstaan nie. Hulle teologiese tradisies en humanistiese rasionalisering van die verlossingsleer het hulle by heel ander gevolgtrekkings as die Bybelse leer uitgebring.

Hierdie tipiese benadering van die skrifgeleerdes het in 'n mindere of meerdere mate deur die eeue heen voortbestaan. Vandag is hulle ook nog steeds met ons. Die Here Jesus het teen die suurdeeg van die Fariseërs en Sadduseërs gewaarsku (Matt. 16:6,12). Die grootste dwaling van hierdie twee groepe *gelowiges* was dat hulle nie geglo het dat Jesus die Messias is nie, en die Sadduseërs het verder ook nie in die opstanding van die dode geglo nie. Dit klink bekend, né?

Al hierdie "skrifgeleerdes" het die Here Jesus verloën, die diep geestelike betekenis van sy kruisdood verwerp en ook sy opstanding uit die dood heftig ontken. Hulle het beweer dat sy dissipels die lyk uit die graf gesteel het. Al hierdie leuens word vandag nog steeds deur sg. "skrifgeleerdes" verkondig. Uit die aard van die saak is diegene wat dit doen, nie weergebore nie omdat hulle nie glo in dit wat die Here Jesus vir die

vergifnis van ons sonde aan die kruis gedoen het nie. Hulle ontken ook sy godheid en maagdelike geboorte.

In die plek van die Bybelse leer oor versoening verkondig hulle net 'n vaag gedefinieerde vorm van liefde wat vereis dat daar geen normatiewe beoordeling van mense en hulle lewenstyl gedoen mag word nie. Dit is volgens hulle verkeerd om negatief en krities te wees, daarom is hulle die slagoffers van 'n humanistiese vorm van positiewe denke waarin niks meer as sonde beskou word nie – behalwe die handhawing van beginsels. Hulle intellektuele rasionalisering oor godsdienste bring hulle nie by die diep geestelike waarhede van die Bybel uit nie, daarom is hierdie waarhede vir hulle dwaasheid en kan hulle dit nie verstaan nie (Luk. 10:21; 1 Kor. 1:19).

In een opsig is Yolanda reg, en dit is dat evangeliese Christene bang is om die dwaalweë te bewandel wat afvallige teoloë as die regte pad aan hulle voorhou. Ons vrees die gevolge van sulke sienings en gewoontes, want “daar is 'n weg wat vir die mens reg lyk, maar die einde daarvan is weë van die dood” (Spr. 16:25).

Teologiese opleiding

Enige poging om na behoudende, evangeliese standarde en die erkenning van Skrifgesag terug te keer, word met mening deur die Nuwe Hervormers en hulle geesgenote teëgestaan. Die NG Kerk se kweekskool in Pretoria volhard onwrikbaar op die pad van die post-moderne herversolking van die Bybel. Gaan lees maar die talle artikels op hulle webwerf: www.teo.co.za

In een van die onlangse artikels, wat op 30.08.2007 deur James Kirkpatrick geskryf is, vra hy: *Bestaan die duiwel?* Hierin sê hy onder meer: “Prof. Yolanda Dreyer (ook van Tukkie) het 'n aantal goeie redes gegee waarom só 'n gesprek dalk eerder vermy moet word. Jy loop net eenvoudig die risiko om verspot gemaak of verketter te word... Verder, soos ek die evangelie verstaan, is dit in sy diepste wese 'n positiewe boodskap. Wie al na een van Rodney Seale of Kobus Jonker se praatjies geluister het, weet hoe vreesaanjaend dit kan wees om oor die duiwel te praat. Amper soos die dominee van my kinderjare wat só oor die wederkoms gepreek het dat die sweet op jou hande uitslaan van die vrees. Ek verstaan die evangelie as 'n boodskap van vrede en nie van vrees nie... Ek het oorweeg om te maak soos die groep wat sterk teen die kinderdoop gekant was. Hulle het 'n boekie gemaak met 'n titel op die buiteblad wat lui: *Wat die Bybel oor die kinderdoop leer*. Wanneer jy die boekie oopgemaak het, was daar net 'n paar leë bladsye in. 'n Soortgelyke ding sou myns insiens 'n gepaste protes wees teen die klem wat in sekere kringe op die duiwel geplaas word... Ek glo nie in die bestaan van 'n persoonlike wese met die naam duiwel nie.” Kirkpatrick glo in 'n onpersoonlike element van boosheid.

Daar is ook verskeie artikels deur prof. Julian Müller op die NG webblad. Hy staan 'n panenteïstiese wêreldbeeld voor waarin teïsme ('n transendente God wat bokant sy skepping verhewe is) en panteïsme ('n immanente, onpersoonlike God wat oral in sy skepping teenwoordig is) met mekaar versoen word: pan-en-teïsme. Dit staan as 'n integrale wêreldbeeld bekend. God is vir hom oral in die natuur én in mense teenwoordig, Hy deel ons lot en red ons "van binne af." God se wêreld en ons wêreld vloei saam, daarom sê hy dat hy Jesus nie as "'n soort ruimtereisiger" sien wat tussen verskillende wêrelde reis nie – ook nie as 'n "half-god" wat liggaamlik uit die dood opgestaan het nie.

Die integrale wêreldbeeld maak vir sinkretisme en multigodsdienstige denke voorsiening. In 'n artikel, *Panenteïsme: 'n nuwe verstaan van God* (Jan. '07) sê prof. Julian Müller: "Hierdie wêreldbeeld word uit verskillende oorde gevoed: die nuwe fisika, nuwere ontwikkelinge in die teologie, die proses-filosowe en Oosterse en Afrika wêreldbeelde, ens." Die Bybel word glad nie meer as 'n vaste openbaringsbron van God gesien of aanvaar nie.

Prof. Müller is eerlik genoeg om die spekulatiewe aard van sy teorieë te erken, en gevolglik die onkunde waaruit dit gebore is: "Uiteindelik moet ons aanvaar dat al ons pogings om oor God te praat en om die verhouding tussen God en die skepping in taal vas te vang, gebrekkig is. Als is voorlopig." Een van sy kollegas het in 'n klas gesê: "Die Bybel is die produk van die gekonkel van mense." 'n Ander een het gesê: "Almal wat aan die Here behoort, kyk in 'n dowwe spieël."

Dit is die gevolg daarvan as die Woord van God, en die kennis van God soos dit daarin verduidelik word, nie meer vir ons die beginsel van die wysheid is nie (vgl. Spr. 1:7; 9:10). Dan verstaan ons niks meer reg nie, al is ons ook hoe geleerd en slim in ons eie oë (1 Kor. 3: 19-20). Teologiese geleerdheid is van geen nut hoegenaamd as ons die Bybel nie onvoorwaardelik as God se Woord aanvaar en ook deur die werking van die Heilige Gees verligte oë van die verstand het nie (Ef. 1:18). Sonder dit kan die Bybel nie verstaan word nie.

'n Voormalige nagraadse teologiese student aan Tukkies, Ferdie Mulder, het in 2005 'n lywige dokument, *Skrif- en Belydenisgetrouheid in Teologiese Opleiding*, aan die kuratorium van die Kweekskool én ook aan verskeie NG predikante gestuur. Hierin het hy sistematies al die leerstellige dwalings in die opleiding van predikante gedokumenteer. Dit is egter alles verwerp en die deur is in sy gesig toegeklap om 'n NG predikant te kan word. Hy is tans in Engeland waar sy vrou 'n werk gekry het. As dít is soos die waarheid in ons land se gereformeerde kerke onderdruk en uitgewerk word, dan is groot geestelike misleiding die lot van miljoene lidmate. ■

Waldensers se Tradisie

Leef ook in SA Voort

Die geskiedenis van die Waldensers in Noord-Italië en Suid-Frankryk verteenwoordig 'n belangrike deel van die lotgevalle van die vroeë Christelike kerk voor die Kerkhervorming. Hierdie evangeliese gelowiges het die Roomse Kerk verwerp en was vir 'n lang tyd voortvlug-tendes wat deur die 'heilige leërs' van die Vatikaan vervolgd en doodgemaak is. Die Malans se geskiedenis gaan veel verder as dié van die Waldensers terug, en hulle het eers later deel van hierdie beweging geword. In sy boek, *Die Malans van Suid-Afrika*, sê Hercules Malan die volgende oor die ontstaan van die Malans:

Die vroeë geskiedenis van die Malans is die verhaal van geloofs-vervolging en bittere lyding. Die Malans stam oorspronklik uit die valleie van Piedmont in die noordwestelike deel van Italië. Volgens 'n baie ou oorlewering [wat ongelukkig nie histories bevestig kan word nie] is die evangelie deur die apostel Paulus aan die inwoners van die valleie van Piedmont gebring toe hy daar aangedoen het op pad na Spanje toe. Dit sou tydens sy vierde sendingreis gebeur het, waarvan soms in die kerklike tradisie melding gemaak word. Die Malans het nooit die gesag van die pous aanvaar nie en het die geloof van die apostels bewaar. Hulle het hulleself as 'Oorspronklike Christene' beskou en was in later eeue ook as Dalbewoners, Vaudois en Waldensers bekend. Die naam *Malan* is aanvanklik as skeldnaam deur die Rooms-Katolieke gebruik vir hierdie "ketter" wat nie die pous se gesag wou erken nie. Mettertyd is die skeldnaam egter as ere naam deur die Malans aangeneem.

Met die verloop van tyd het Malans na Provence in Frankryk en ook na Switserland uitgewyk... 'Les Malan de Merindol', die tak waaruit die Suid-Afrikaanse en Engelse Malans stam, het tydens die groot vervolging van 1112 na Merindol aan die Durance in Provence gevlug. Die drie berge op die familiewapen is waarskynlik ná hulle aankoms in Merindol bygevoeg...

Kort ná 1177 het die Malans deel geword van 'n evangeliese beweging bekend as Waldensers, so genoem na Waldo, 'n handelaar van Lyon, wat 'n vereniging vir lekepredikers gestig het om die evangelie te verkondig... Hoewel die Waldensers in 1184 deur Pous Lucius in die ban gedoen is, het hulle met hul prediking voortgegaan. In 1215 is 'n dekreet deur die Vierde Lateraanse Konsilie uitgevaardig waarvolgens alle 'ketter' vir straf aan hulle sekulêre heersers uitgelewer en hulle besittings gekonfiskeer moes word... Volgens 'n ou familietradisie het 'n aantal Malans vir Lodewyk IX op sy eerste kruistog na Palestina vergesel. By die slag van St. Jean d'Acre het die Malans hulle so dapper gedra dat Lodewyk hulle die reg gegee het om die drie goue lelies, die *fleurs-de-lis* van die Bourbons van Frankryk,

op hulle skild te plaas. Hierdie toekenning is in 1250 gemaak, maar hulle nuutgevonde vryheid sou nie baie lank duur nie...

In 1309 het 'n leër in opdrag van Pous Clement die Waldensers aangeval en hulle huise afgebrand. Die oorlewende Waldensers het na die berge gevlug. Laurent Malan het met sy vrou en kind tussen die steil rotse van die Taillant geskuil toe hulle deur die soldate ontdek is. Nadat hulle geweier het om hulle geloof af te sweer, is hulle van die krans afgegooi. Van 1380 tot 1392 is 230 Waldensers op bevel van die pous vanweë hulle 'kettery' op die brandstapel verbrand. In 1440 het keiser Sigismund self teen die Waldensers opgetrek. Barthelemy Malan is deurboor nadat hy gevange geneem is terwyl hy besig was om te bid. Hy het sterwend die naam van die Here Jesus bely...

Intussen het die Hervorming in Duitsland begin en predikers soos Guillaume Farrel het die Waldensers op die ooreenkoms tussen hulle leerstellings en dié van Luther en Calvyn gewys. Die Waldensers van Frankryk het gevolglik in 1532 besluit om by die Gereformeerde Kerk aan te sluit. Die druk van die eerste Protestantse Bybel in Frans is deur die Waldensers van Provence gefinansier.

Die Waldensers sou nie lank in vrede leef nie. In 1534 het die parlement van Provence opdrag gegee dat hulle hul geloof moes aflê of die land verlaat. Natuurrampe soos die oorstroming van die Durance, hael en misoeste is aan die Waldensers se leer toegeskryf. Baie van hulle is uit die gebied verdryf en het na hulle geloofsgenote in Piedmont gevlug. In 1556 het hulle na Provence teruggekeer en was Mérindol weer die sentrum van 'n Waldensiese gemeenskap.

Die vervolging in Frankryk het weer teen hulle opgevlam, en is later na alle Protestante uitgebrei wat Hugenote ("eedgeenote") genoem is. Die Malans was deel van die Hugenote wat ten bloede toe deur die Katolieke vervolgd is, veral nadat Lodewyk XIV in 1661 koning van Frankryk geword het. Ná 1681 het groot getalle Hugenote uit Frankryk geëmigreer, baie van hulle na Holland. Onder hulle was ook Jacques Malan, die stamvader van die Suid-Afrikaanse Malans. Hy was een van 'n groep Franse Hugenote wat in 1688 deur die Hollandse regering na die Kaapkolonie gestuur is om groente vir skeepvaart te verbou.

Die Pelgrimkerk

In sy boek *The Pilgrim Church – Tracing the pathway of the forgotten saints from Pentecost to the 20th century* (1999) sê Edmund Broadbent onder meer die volgende oor die Waldensers se geloof:

Die leerstellings en gebruike van die broeders wat as die Waldensers bekend was, en ook onder ander name, was van só 'n aard dat hulle nie die vrug van enige pogings was om die Roomse en Griekse kerke te hervorm en na Bybelse weë terug te bring nie. Hulle het geen invloed van hierdie kerke getoon

nie, maar was intendeel die voortsetting van 'n baie ou tradisie wat uit 'n heel ander bron afkomstig was, naamlik die Bybelse leerstellings en gebruike van die vroeë Christelike kerk. Hulle bestaan was die bewys daarvan dat daar altyd manne en vroue van geloof was, mense wat met geestelike krag en begrip 'n tradisie in die kerk in stand gehou het wat baie na aan dié van die apostels se tyd was, en ver verwyderd van dit wat in die dominante kerke ontwikkel het.

Hulle het naas die Bybel geen spesiale geloofsbelydenis of reëls gehad nie. Geen oorheersing deur enige persoon, hoe uitnemend ook al, is toegelaat om die gesag van die Skrif ter syde te stel nie. Nogtans het hierdie gelowiges deur die eeue heen dieselfde waarhede bely en dieselfde gebruike nagevolg. Hulle het Christus se woorde in die Evangelies as die hoogste openbaring aanvaar... Om Christus na te volg en sy woord te bewaar, was hulle hoogste doel en strewe. Volgens hulle is die werking van Christus se Gees in 'n persoon doeltreffend tot dié mate waartoe hy die woorde van Christus eerbiedig... Dit is net Jesus Christus wat aan ons die vermoë kan gee om sy Woord te verstaan. As enigiemand Hom liefhet, sal hy sy Woord bewaar. Sekere basiese waarhede is as noodsaaklik beskou, maar in ander sake waaroor daar twyfel of verskillende menings bestaan het, is groot vryheid van oortuiging toegelaat. Hulle het geglo dat die innerlike getuigenis van die inwonende Gees van God van groot belang is, omdat die grootste waarhede van die hart af na die verstand toe kom – nie dat nuwe openbarings gegee word nie, maar 'n duideliker verstaan van die Woord...

In sake van die kerkorde het hulle eenvoud gehandhaaf, en daar was niks onder hulle wat in die kerk van Rome ontwikkel het nie. Nogtans het die kerke en die ouderlinge hulle verantwoordelikheid met die grootste erns aanvaar. In gevalle van dissipline, die aanstelling van ouderlinge en ander sake, het die hele gemeente in samewerking met die ouderlinge deelgeneem. Die Nagmaal was vir alle gelowiges. Hulle het dit beskou as 'n herinnering aan die Here se liggaam wat vir ons gegee is, en terselfdertyd 'n sterk vermaning om hulleself as gebroke en uitgegiet in sy diens aan te bied. Wat die doop betref... het hulle gesê dat suigeling nie deur die doop gered word nie, omdat die Here Jesus gesê het: 'Hy wat glo en hom laat doop, sal gered word,' maar 'n klein kindjie kan nog nie glo nie... Hulle het nie die aanspraak van die groot [Roomse] kerk aanvaar dat die kerk die daad van verlossing kon toeken of weerhou nie, en hulle het ook nie geglo dat redding deur enige sakramente plaasgevind het nie, maar slegs deur geloof in Jesus Christus (Broadbent 1999:119-120).

Uit die geskiedenis van die Waldensers is dit duidelik dat die reg van godsdienstvryheid teen 'n baie duur prys na ons toe gekom het. Die meeste van die moderne Christene is egter besig om hierdie reg prys te

gee ter wille van groter ekumeniese en politieke aanvaarbaarheid in die opkomende, multigodsdienstige wêreldsamelewing. In die proses word verskeie grondbeginsels van die evangeliese Christendom verloën – insluitende Jesus Christus self as die enigste Verlosser van 'n verlore gaande wêreld.

'n Verdere afleiding wat ons van die wydverspreide geestelike verval van ons tyd kan maak, is dat die Christendom nie oorerflik is nie. Elke nuwe geslag mense moet opnuut geëvangelizeer word en die Here Jesus se opdragte oor bekering, dissipelskap en heiligmaking vir hulle self aanvaar en uiteleef. Ons kan nietemin inspirasie put uit die getuïenisse en voorbeelde van vrome voorgangers. Met verwysing na verskeie uitstaande geloofshelde in Hebreërs 11, sê Paulus in die lig van hulle besondere ervarings en geestelike erfenis die volgende in Hoofstuk 12:

Daarom dan, terwyl ons so 'n groot wolk van getuies rondom ons het, laat ons ook elke las aflê en die sonde wat ons so maklik omring, en met volharding die wedloop loop wat voor ons lê, die oog gevestig op Jesus, die Leidsman en Voleinder van die geloof... Jaag die vrede na met almal, en die heiligmaking waarsonder niemand die Here sal sien nie; en pas op dat niemand in die genade van God veragter nie (Heb. 12:1-2,14-15).

Ons moet sekerlik ook uit ons voorouers se foute leer. Ek betreur die feit dat die Waldensers in Frankryk by die Gereformeerde Kerk aangesluit en Calviniste geword het. Daardeur het hulle die suiwerheid van die leer wat hulle tot in daardie stadium nagevolg en uitgeleef het, met 'n leerstelling vervang wat ernstige foute en gebreke in het. Uit Broadbent se boek wat hierbo genoem is, asook Dave Hunt se boek (*What Love is This? Calvinism's Misrepresentation of God*) is dit baie duidelik dat Calvinisme verskeie van die valse idees en onbybelse instellings van die Roomse Kerk oorgeneem en tot vandag toe laat voortleef het.

Hieronder is die verbondsteologie op grond waarvan babas besprinkel en salig verklaar word (doopsaligheid), die uitverkiesingsleer wat beweer dat God alleen besluit wie hemel en wie hel toe sal gaan omdat die mens volgens hulle nie 'n vrye wil het nie, eenmaal-gered-altyd gered ('n Christen kan leef soos hy wil omdat hy nie kan terugval en sy geloof verloor nie), asook die koninkryksteologie wat 'n toekomstige millenium ontken en leer dat die koninkryk van God in die huidige bedeling deur die kerk geopenbaar word. Die kerk kan dus mag en gesag gebruik om mense tot onderworpenheid en gehoorsaamheid aan sy leer te dwing. Baie van hierdie leerstellings het hulle oorsprong by Augustinus, wat deur die Katolieke én Protestante as die belangrikste kerkvader beskou word.

Ek betreur ook die feit dat sommige van die Malans in Frankryk by die wynbedryf betrokke geraak en so-doende 'n diens aan die drankgod, Bacchus, gelewer het. Hierdie tradisie is ook op Franschhoek in die Kaap voortgesit. 'n Christen moet nie op enige wyse by die produsering, verspreiding of gebruik van alkoholiese drank betrokke raak nie (Spr. 20:1; Hab. 2:15; Ef. 5:18).

Voortsetting van die Waldensiese tradisie

In die lig van die Malans se vroeë geskiedenis in Europa bied ek net 'n kort oorsig van hulle wedervarings in Suid-Afrika aan, asook dit wat in my eie lewe gebeur het. Die uitsluitlike doel hiermee is om eer aan die Here te gee vir dit wat Hy in lewens kan bereik wat aan Hom oorgegee is, asook 'n ernstige waarskuwing aan almal wat die Here weerstaan en hulle eie pad bewandel.

Daar is 'n baie sterk pioniersgees by die Malans aanwesig. Hulle was eeue lank daaraan gewoond om weens hulle geloof te vlug en 'n nuwe heenkome te soek. Dit het 'n familie-tradisie geword om nie té lank op een plek te bly nie. Dit was ook nie met Jacques Malan se nakomelinge in die Kaap anders gesteld nie. Verskeie van hulle het na die Oosgrens verhuis en daar gaan boer, onder andere in die Cradock-distrik. Een van hulle, David Malan, het in 1815 aan die Slagtersnek-rebellie deelgeneem. Op 13 Januarie 1816 is hy tot drie jaar dwangarbeid op Robbeneiland gevonnissen en uit die Oostelike Provinsie verban. David se vonnis is weens sy hoë ouderdom nooit voltrek nie en hy het tot met sy dood in 1824 op sy plaas naby Cradock gewoon.

Twee van David se seuns is later saam met die Groot Trek noordwaarts, die onbekende in. Hercules Philippus is in 1838 saam met Piet Retief deur Dingaan vermoor, en Jacobus het in dieselfde jaar saam met Piet Uys by Italeri gesneuwel. Jacobus se oudste seun, David Eduard (12 jr.) en Hercules se seun, Johannes (14 jr.) het ook by Italeri gesneuwel. Hercules se jongste seun, Jacob Jacobus het homself voor 1855 op die plaas Waterkloof gevestig, waarop Lydenburg later aangelê is. Die seun van die gesneuwelde Jacobus, Jacob Marthinus, het hom op Doornkloof naby Koster gevestig. Hy is in 1901 deur die Britse troepe op sy plaas doodgeskiet.

'n Harde, pioniersbestaan het ook op baie ander Malans gewag wat na Transvaal verhuis en daar gaan boer het. Sommige van hulle, soos my eie oupa, Anthonie Christoffel, 'n toegewyde Christen, het tot in Swaziland getrek en daar gaan boer. Daar het my pa (Johannes Stefanus, geb. 1914) en sy broers van jongs Swazi vlot leer praat. Hierdie gesin het 'n diep geestelike inslag gehad, en my pa het reeds as 'n jong seun besluit om 'n sendeling te word. Dit het hom uiteindelik in die NG Sendinginstituut in Wellington laat beland.

Daarna is hy getroud. My ma se gesin (Groblers) het ook in Swaziland geboer.

My pa se eerste sendinggemeente was in Carolina, waar ek in 1941 in 'n plaashuis gebore is. Daarna is hy na Wakkerstroom (naby Volksrust) beroep. Hier is ek vir die eerste keer skool toe. Daarna is my ouers vir 11 jaar lank na Klipspruit sendingstasie, wat tussen Groblersdal en Nebo in die voormalige Lebowa is. Ek moes byna 9 jaar van my lewe in koshuise deurbring – eers in Laersdrif en later op hoërskool in Middelburg. In my pa se moeilike sendingtaak in 'n baie groot gebied met uiters swak paaie, min hulpmiddele en 'n ongekers-tende heidendom, het hy dikwels om hulp tot die Here geroep. Hy het op verskeie plekke kerkies en skole gebou, en ook sendelinge van Dorothea-sending gekry om met evangelisasiedienste te help. My pa het baie boeke van predikers uit die herlewings tyd gelees, veral Moody en Torrey. Hy het ook Scofield en Clarence Larkin se boeke oor dispensasionalisme (chiliasme) gelees en is in die proses van verskeie onbybelse, Calvinistiese sienings verlos. Ná beroepe na Witbank en Biesiesvlei het hy die laaste sewe jaar van sy bediening in Swaziland deurgebring, waar sy lewe as Christen begin het, en het dikwels in Swazi oor die radio gepreek.

'n Swerwersbestaan

Nadat ek in 1958 matriek in Middelburg geskryf het, het 'n lewe van byna eindelose swerftogte begin. Daar was 'n onrustigheid in my hart, omdat ek ten spyte van 'n goeie opvoeding nie in die weë van die Here gewandel het nie. Sonde het meer en meer 'n houvas op my gekry, en dit het my nogal skrikkerig vir my pa gemaak – hy was baie streng. My ma was altyd simpatiek, maar my pa het sommer gou dissiplinêr opgetree en presies gesê wat hy van 'n situasie dink.

Nadat ek drie jaar van my jong lewe vermors het, het ek in 1962 besluit om in Pretoria te gaan werk en buitemuurs te studeer. Drie jaar later het ek gegradueer met antropologie (volkekunde), toegepaste antropologie en Zoeloe as hoofvakke. In dieselfde jaar, op 28 Nov. 1964, is ek met Wilma Scholtz getroud. My swerwersgees het weer die oorhand gekry, en ek het dadelik vir 'n joernalistieke pos in die Oos-Kaap by Dagbreek Pers in Johannesburg aansoek gedoen. Hulle het my by hulle sondagkoerant (die voorganger van Rapport) 'n kort in-diens-opleiding in skryf- en redigeerwerk vir koerante gegee. Ek moes ook in 'n vinnige tyd met twee vingers leer tik.

Daarna is ek na King William's Town in die Oos-Kaap as redakteur van *Imvo*, 'n koerant vir swartes. Hierdie koerant het in Xhosa en Engels verskyn. Steeds het ek geestelik deur troebel waters gegaan en glad nie die Here gedien nie. My oudste seun, Johan, is in 1966

hier gebore. In hierdie tyd het ek die Ciskei en Transkei goed leer ken, ook die Transkeise Wildekus. In die twee jaar toe ek in die Oos-Kaap gewoon en gewerk het, het ek 'n studie van die tradisionele religie en toorkuns van die Xhosa gemaak en wou 'n populêre boek daaroor skryf. Ek het die manuskrip vir kommentaar aan prof. J.P. van S. Bruwer van die Dept. Antropologie by die Universiteit van Port Elizabeth voorgelê. Hy het gesê dat dit goeie materiaal vir 'n MA-verhandeling was, en my aangemoedig om BA-Honneurs in PE te kom neem en daarna die manuskrip te verwerk, 'n teoretiese en etnografiese inleiding te skryf en dit in te dien.

Ek het sy advies aanvaar en 'n pos as een van die subredakteurs van die Nasionale Pers se koerant, *Die Oosterlig*, in PE gekry. Tydens my eerste klas (vroeg in 1967) het prof. Bruwer van sy wonderlike ervarings in Namibië vertel, waar hy die Kommissaris-generaal in Owamboland was. My belangstelling in die noorde van Namibië, waar ek nog nooit was nie, is dadelik geprikkel. Die volgende week het prof. Bruwer tragies in die Rietbokramp gesterf – 'n vliegtuig van die SAL wat naby Oos-Londen in die see gestort het. Ek het my Honneursgraad daardie jaar deelyds voltooi en besluit om die volgende jaar na Kaokoland in die verre noorde van Namibië te verhuis, waar ek ook gaan werk het.

My MA-verhandeling het ek in 1968 by die pas gestigte Randse Afrikaanse Universiteit, by prof. Herman Mönnig, ingehandig en na Kaokoland in die noordweste van Namibië vertrek waar ek 'n pos by die destydse Bantoe-administrasie gekry het. Hier ek besluit om my doktorale navorsing onder die Himba te doen, wat 'n Hererosprekende volk in Kaokoland en Suid-Angola is. Dit was nodig dat ons ná 'n jaar nog verder noord, na 'n onontwikkelde plek in die bosse 40 km. van die Kunene-rivier af, moes trek, waar omstandighede gunstiger vir my navorsing was. Die Departement het hier vir ons 'n kleinerige huis en kantoor gebou, aan my 'n Ford F250 4X4 asook 'n tolk voorsien. Ek moes onder meer oor die tradisionele politieke organisasie en erfregstelsel van die Himba navorsing doen, waarby die Departement ter wille van plaaslike bestuur en die administrasie van regspraak belang gehad het.

'n Baie avontuurlike bestaan het hier op my, Wilma en Johan (3) gewag. Wilde honde en hiënas het besoek by ons huis afgelê nadat ons kleinvee geslag of gejag het, en by kampplekke in die bos het ons soms baie naby aan leeus, olifante en swart renosters gekom. Wilma was soms alleen by die huis en moes die 9-mm. pistool gebruik om slange te skiet – veral die giftige zebra-slange wat daar voorkom. In daardie tyd het ons die verlate Namib-woestyn tot by die Kunenemonnd verken en ook baie vis gevang in die see. By

Rockey Point aan die Skedelkus was 'n huisie wat met skeepswrakhout gebou is – 'n goeie skuiling vir vissermanne teen die Namib se woeste winde.

Ons is net een maal elke twee maande toegelaat om met die staatsvoertuig na Outjo of Otjiwarongo te ry (300 km. op swak paaie) om kosvoorrade te gaan koop. Op een só 'n rit het ons 11 pap wiele gehad, en ek moes later albei my skoensole afsny om 'n stukkende buiteband te lap. 'n Deel van die pad het deur die ver westelike deel van die Etosha-park gegaan, en in die reëntyd was dié pad byna onbegaanbaar. Ons moes al 'n nag tussen die olifante deurbring toe ons bakkie in die modder vasgeval het. In die bergagtige noordelike gebied van Kaokoland was die paaie (meesal net twee dowwe spore) só sleg dat dit ons soms 'n hele dag geneem het om 100 kilometer af te lê. Wanneer die riviere in die reëntyd afgekom het, en die water té diep was om deur te ry, moes ons op die wal uitkamp totdat die vloedwater afgeneem het.

Oorkant die Kunene-rivier in Angola was 'n paar klein Portugese winkeltjies waar ons 'n paar keer besoek afgelê het. Ons moes dan op primitiewe kano's saam met swartmense oor die rivier vaar en hoop ons beland nie tussen die krokodille as die hol boomstomp dalk omkantel nie. Een keer, toe ons by die Epupa-watervalle onder die makalani-palms gekamp het, is ek alleen oor die rivier na 'n winkel toe. Wilma het by die kamp agtergebly. Die wind het skielik opgekom en 'n boomslang het van die palmboom se gladde blare af in die kostrommel geval. Sy het die trommel toegeklap toe sy sien wat daarin is. Ons agterryer wat moes help, het uit vrees weggehardloop. Wilma moes toe sukkel om die swaar trommel se deksel met 'n visstok op te lig sodat die slang kon wegkom.

Nadat ek my navorsing afgehandel het, en ek baie graag in Namibië wou aanbly, het die Departement my in Oktober 1970 onverwags van die bosse van donker Afrika af as staatsetnoloog na Pietermaritzburg in Natal verplaas. Wat 'n aanpassing! Ons jongste seun, Francois, is hier gebore. 'n Jaar later is ek as etnoloog vir die voormalige Ciskei en Transkei aangestel. Omdat my werk nie plekgebonde was nie, kon ek self besluit waar ek wou bly, en het op 'n klein dorpie, Cathcart, besluit. Hier het ek my proefskrif afgehandel en vroeg in 1972 aan die RAU graduateer.

In die rustigheid van hierdie klein dorpie het die Here met my en Wilma 'n afspraak gehad. Ek het my lewe self probeer verbeter, veral akademies, maar geestelik en moreel was ek steeds in 'n woestyn – ver weg van die Here en sy geregtigheid af. Ek het dit besef, teenoor die Here erken dat ek 'n groot mislukking van my lewe gemaak het, en my sondes en verlore toestand

teenoor Hom bely. Hy het my volkome vergewe en nuut gemaak. Wilma het ook haar saak met die Here reggemaak, en saam het ons 'n nuwe lewe begin.

Albei van ons het sterk na Namibië terugverlang. Skaars 'n jaar nadat ons in Cathcart aangekom het, het ek 'n pos as etnoloog by die Staatsmuseum in Windhoek gekry. My kantoor was in 'n ou Duitse fort (die Alte Feste) wat oor Windhoek uitkyk. Wat 'n vreugde was dit nie om na hierdie groot land waar jy vry voel, te kon terugkeer. Maklik sou dit egter nie wees nie, want ek moes my getuienis van redding teenoor voormalige vriende gee saam met wie ek vroeër gedrink en onsin gepraat het. Spoedig het ons egter nuwe vriende in die Here gekry met wie ons nou nog bevriend is. Ek het gou besef dat daar in my geestelike lewe nog iets kort, en dit was 'n volle oorgawe om deur die Heilige Gees vervul te word, sodat ek heilig en godvrugtig kon leef (2 Kor. 7:1; 1 Thess. 4:7-8). Ek het RA Torrey se boek (*Die Heilige Gees, wie Hy is en wat Hy doen*) gelees en alleen langs die Weskus in 'n woonwa hierdie oorgawe gemaak. Dit was 'n groot deurbraak in my lewe.

Vinnige geestelike groei, hoewel nie sonder stryd en teëstand nie, het hierop gevolg. Ons het by die Gideons aangesluit en Bybels in skole versprei. Deur die NG Sendingkantoor het ons ook met 'n projek begin om Bybels en hartboekies in die inheemse tale saam met studente-toergroepe uit Stellenbosch te versprei.

In hierdie tyd het ek weer die noordelike gebiede van Namibië deurkruis en ook vir ses maande lank op Swakopmund gewoon. My ouers én skoonouers het ons hier kom besoek, en ons het goeie tye saam met hulle beleef. Hulle het ook saam met ons op visvangvakansies na Hentiesbaai en verder noord gegaan. Ek het my etnografiese navorsing in Namibië voortgesit en verskeie artikels oor die Herero- en Owambo-volke in 'n wetenskaplike tydskrif in Windhoek gepubliseer.

In 1978 het ek onverwags 'n oproep van prof. Jan Pretorius, dekaan van die Fakulteit Lettere aan die Universiteit van die Noorde naby Pietersburg gekry (tans die Univ. van Limpopo). Hy het aan my gevra of ek nie in 'n pos as hoof van die Dept. Antropologie belang stel nie. Ek het aansoek gedoen en dit gekry. Op 1 Augustus 1978 het ons ons intrek in Pietersburg geneem en daar gebly totdat ek in Januarie 2006 afgetree het. Ons terugkeer na die RSA was in 'n tyd van groot politieke en godsdienstige veranderinge, wat in net meer as 'n dekade op 'n humanistiese eenheidstaat in 'n multikulturele samelewing, asook die geestelike vervlakking en verpolitisering van kerke, sou uitloop. Ek en my vrou het as gevolg hiervan uit die NP én die NG Kerk bedank. Al die groot instellings in die samelewing het medebouers aan 'n moderne toring van Babel geword. Vir my, as 'n

Christen-volkekundige wat my vir vrye en selfbeskikgende volke beywer het, was daar groot onheil op die horison. Dit was duidelik dat alle kultuurgroepe, rasse én selfs godsdienste op 'n onbybelse manier saamgebondel sou word, en dat kerke ook geesdriftig aan hierdie humanistiese transformasieproses wat op globalisme (wêreldeenhed) gebaseer is, sou deelneem.

Ek het ook op 'n akademiese vlak die teorie van biologiese evolusie verwerp en my lesings daarvan gesuiwer, omdat dit 'n duidelike vorm van die verloëning van die Skeppergod is. Dit maak van die mens 'n dierlike wese met ape as voorvaders. 'n Mens het volgens dié leer nie 'n gees nie (net 'n siel en liggaam), omdat hy volgens agnostiese wetenskaplikes nie na die beeld van God geskape is nie en dus ook nie vir sy daade aan Hom aanspreeklik is nie. Ek het wél die historiese ontwikkeling van volke uit die primitiewe steentydperk na die brons- en ystertydperke, en uiteindelik tot op die vlak van die moderne beskawing, bestudeer, maar altyd binne die verband van die tegnologie en kultuur van die menslike ras (*homo sapiens*: die denkende mens). Ons voorvaders was nooit half-ape nie! Ek het by geleentheid geweier om as gasheer vir 'n besoekende evolutionis op te tree, wat by die universiteit 'n paar lesings hieroor gelewer het. Die rektor was in 'n hoek toe ek in 'n memo verduidelik het dat daar geen wetenskaplike bewyse vir transisionele spesies is nie (ape is nog steeds ape), en dat ek ook 'n morele probleem het om vir studente te sê dat hulle van ape afstam. Hy het onder druk van ander kollegas die evolusie-teorie ondersteun, maar my optrede verskoon en vir my geskryf: "I respect your point of view but disagree with it."

Tydens ons verblyf in Pietersburg was my tipiese Waldensiese swerfdae oënskynlik verby. My vakgebied het egter aan my die moontlikheid gebied om in verskillende wêrelddele te gaan navorsing doen en artikels te skryf. Sulke reise is na Namibië, Swaziland, Zimbabwe, Zambië, Malawi, Estland (in die voormalige Sowjet-Unie) en Israel onderneem. In Estland het ek 'n studie oor etnisiteit gedoen en in Israel oor kommunale boerdery op kibboetse. Ek en Wilma het verskeie kibboetse besoek en daar met mense gepraat. Ons het tydens een van ons reise na Oos-Europa ook mooi plekke in Finland, Swede en Switserland besoek.

Ek en my pa het in later jare nie net geestelik deur *Die Basuin* saamgewerk nie, maar ook vakkundig. Toe hy sendeling in Lebowa was, het hy 'n MA-verhandeling oor 'n vlugteling-groep Swazi's geskryf wat bo-op die Leolo-berge in Lebowa woon. Op grond van hierdie kwalifikasie het ek by die Dept. van Ontwikkelingshulp se hoofetnoloog aanbeveel dat hulle my pa ná sy afrede as etnoloog in Pietersburg aanstel. Dit het hulle

gedoen, en as gevolg daarvan het ons 'n paar jaar lank in dieselfde dorp gebly totdat hy aan die einde van 1986 op 72-jarige ouderdom oorlede is.

Ná my aftrede het ons Middelburg toe verhuis, wat vir my geen onbekende plek is nie. My oudste seun werk ook hier by die Columbus-staalfabriek. Soos wat 'n mens nader aan die einde van jou lewenspad kom, kyk jy soms terug na waar alles begin het – en ook verder terug na die Europese wortels van jou voorouers. Baie lesse kan hieruit geleer word, veral geestelik: moet nooit met sonde speel nie, dit is 'n vernietiger van lewens; soek die Here in die dae van jou jonkheid, voordat jy dalk geestelik heeltemal afgestomp raak as gevolg van langdurige blootstelling aan die wêreld; moenie deur die gebooie van mense (bv. Calvinisme) geleer word nie, maar net deur die onfeilbare Woord van God; waak teen oorgerustheid en passiwiteit deur jou talente onbenut te laat bly, maar volg jou bekering met 'n volle oorgawe tot heiligmaking en diensbaarheid op; moenie tyd mors nie, want jou aardse lewe is kort en gaan gou verby; neem jou kruis op en wees bereid om ook groot opofferings te maak wanneer jy die Here Jesus volg; onderwerp jouself aan die vormende hand van die hemelse Pottebakker, al is dit 'n harde leerskool, en volhard op die regte pad tot die einde toe – “ag die tugtiging van die Here nie gering nie en beswyk nie as jy deur Hom bestraf word nie... [want] later lewer dit 'n vredevolle vrug van geregtigheid vir die wat daardeur geoefen is” (Heb. 12:5,11).

Dit is belangrik hoe jy 'n reis begin, maar nêr so belangrik hoe jy dit klaarmaak. Salomo sê: “...op die plek waar die boom val, daar bly hy lê” (Pred. 11:3). In die geestelike toestand waarin ons is wanneer ons sterf of wanneer die Here ons kom haal, gaan ons die ewigheid in – dit kan nie daarna verander word nie. Die ryk man in die doderyk het té laat agtergekom dat sy aardse rykdom en aansien hom nie van die ewige vlam kon red nie. Ons kan belangrike lesse uit historiese persone se ervarings leer. Sommiges se voorbeeld, soos dié wat in Hebreërs 11 beskryf word, is navolgingswaardig, terwyl ander weer ten alle koste vermy moet word.

Ek is dankbaar teenoor almal wat 'n groot en opbouende rol in my lewe gespeel het, veral my ouers en my vrou, Wilma. Op Wilma se skouers rus die hele administrasie van ons bediening. My seuns, Johan en Francois, het hulp met die verspreiding van literatuur verleen, en ook om my rekenaarvaardig te maak. My broers, David en Jurie, het in die vroeë jare van *Die Basuin* gehelp om die tydskrif goed op dreef te kry. My suster, Louisa, speel nog steeds 'n groot rol om inligting op die Internet te versamel en ook voorbidding te doen. Jaap Taljaard van Alberton het baie met die

boekhouding van die Basuin gehelp, asook met die finansiering vir die druk van boeke. Tans speel Gerald en Helene Vos 'n groot rol met die administrasie en bekendstelling van die webblad, en ook met die cd- en dvd-bediening. Gerald hou ook my rekenaar op datum. Baie dankie hiervoor, asook aan ander broeders en susters in die Here wat hulp verleen en voorbidding doen.

Verder was (en is) daar verskeie persone in Suid-Afrika, Namibië en Engeland wat die onderneming finansiële ondersteun (sommige donasies word naamloos gedoen). Baie dankie aan almal van u. Dit het daartoe bygedra dat talle boeke gedruk, vertaal en ook in baie gevalle gratis deur middel van sendelinge en evangeliste in arm gemeenskappe versprei kon word. Die eerste boek oor Openbaring is in ses tale uitgegee: Afrikaans, Engels, Portugees, Russies, Estonies en Swahili. 'n Russiese prediker wat ek in Estland ontmoet het, het twee van die vertalings laat doen en ook daar laat druk en versprei. Victor Blum, 'n Russies-sprekende Messiaanse Jood en sy vrou, Julia, het my boek oor Israel in Russies vertaal en ook onder Russies-sprekende Jode in Israel versprei. Victor het 'n gemeente in Jerusalem. Julio de Andrade van Silverton het verskeie boeke en artikels in Portugees vertaal, wat almal ook op ons webtuiste geplaas is. Die Portugese bediening word steeds uitgebrei en het besonder baie lesers in verskeie lande, die derde-meeste ná Engels en Afrikaans.

Dankie ook aan al ons lesers en medewerkers wat Basuine, traktaatjies en boeke help versprei het, en gereeld vir ons bid. Ons vertrou die Here dat hierdie saad op goeie grond geval het en veel vrug vir die ewige lewe sal oplewer. Ons is veral dankbaar vir die openhartigheid wat baie van u getoon het om geestelike en leerstellige probleme met ons te bespreek. Die doel van ons bediening is nie net om inligting te verskaf nie, maar ook om raad te gee, te bemoedig en mekaar te ondersteun. So kan ons andere se laste help dra en in die allerheiligste geloof opgebou word terwyl ons op die Here wag.

Die Basuin is deur die Here se genade nou 24 jaar aan die gang. Spoedig sal die einde van hierdie bedeling aanbreek wanneer God se basuin vir alle ware kinders van die Here sal blaas (1 Thess 4:16-17). Dan sal ons na ons ewige tuiste vertrek, en sal die dae van ons vreemdelingskap in 'n verdorwe wêreld verby wees. Mag die Here ons in hierdie kritieke laaste dae help om nie in ons liefde te verkoel en in die middernag-uur kort voor sy koms geestelik aan die slaap te raak nie.

"En mag die God van alle genade self, wat ons geroep het tot sy ewige heerlijkheid in Christus Jesus, nadat ons 'n kort tyd gely het, julle volmaak, bevestig, versterk en grondves! Aan Hom die heerlijkheid en die krag tot in alle ewigheid!" (1 Pet. 5:10-11). ■

Die Oproep tot Heiligmaking

Die doel waarvoor God die mens geskape het, was om aan sy beeld gelykvormig te wees. Die Drie-enige God het gesê: "Laat Ons mense maak na ons beeld, na ons gelykenis" (Gen. 1:26). Dit is die woorde waarmee die Bybelse geskiedenis van die mens begin het. Ten spyte van die sondeval bly dit nog steeds die ewige doel en opdrag van die mens om aan die beeld van sy Skepper gelykvormig te word. Die sentrale openbaring van God aan Israel was: "Wees heilig, want Ek is heilig" (Lev. 11:44). Dieselfde opdrag geld ook vir Christene van alle tye: "Soos Hy wat julle groep het, heilig is, moet julle ook in jul hele lewenswandel heilig word, omdat daar geskryf is: Wees heilig, want Ek is heilig" (1 Pet. 15-16).

Ons word nie geroep om onself te verhef en aan God se natuurlike attribute soos almagtigheid en alwetendheid gelykvormig te word nie, maar aan sy morele attribute soos heiligheid en liefde. Ons moet God se karakter in 'n verdorwe en sondige wêreld openbaar, sodat 'n verlore mensdom kan sien dat sy Gees in ons woon.

By wedergeboorte kry ons benewens regverdigmaking en sondevergifnis 'n nuwe lewe waarin al die eenskappe van die Here Jesus se goddelike natuur is. As ons daarvolgens leef, sal die mense Christus in ons kan sien. Die groot uitdaging waarvoor ons in ons geestelike lewe te staan kom, is die bereidwilligheid om die ou lewe van vleeslikheid en sonde heeltemal af te lê en ons toenemend met die nuwe lewe van die Here Jesus te beklee. Paulus sê vir die Efésiërs:

...dat julle, wat die vorige lewenswandel betref, die oue mens moet aflê wat deur die begeerlikhede van die verleiding ten gronde gaan, en dat julle vernuwe moet word in die gees van julle gemoed en julle met die nuwe mens moet beklee wat na God geskape is in ware geregtigheid en heiligheid (Ef. 4:22-24).

Die meeste lede van die vroeë Christelike kerk het hulself nie heelhartig tot heiligmaking verbind nie, en in die algemeen 'n lae geestelike standaard gehandhaaf. Paulus het hulle telkens daaraan herinner dat die Here Jesus duidelik gestalte in hulle lewens moes aanneem, en dit het 'n verpligting op hulle geplaas om heilig te leef. Baie van hulle het dit nie ten volle besef nie, en hulleself deur sonde en vleeslikheid besoedel. Aan die Korintiërs het hy gesê: "Weet julle nie dat julle 'n tempel van God is en dat die Gees van God in julle woon nie? ... die tempel van God is heilig, en dit is julle" (1 Kor. 3:16-17). Aan die Romeine het hy gesê dat hulle nie aan die wêreld gelykvormig moes word nie, maar hulle liggame as 'n heilige offer in God se diens stel. Hulle moes vasstel wat God se wil is en streng daarvolgens leef (Rom. 12:1-2).

Die laaste dae waarin ons nou is, word deur groot-skaalse geestelike verval en wêreldgelykvormigheid gekenmerk. Die eindtydse kerk van Laodicea word deur die Here as materialisties, lou, selfgesentreerd en geestelik arm beskryf (Op. 3:15-17). Die verval in die meeste kerke neem reeds sulke skokkende afmetings aan dat ware Christene nie meer tuis voel daar nie en in elk geval nie geestelik opgebou word nie. Wat staan hulle onder hierdie omstandighede te doen?

Die Here Jesus verwag van sy dissipels om eensins deel van die verval in wêreldgesinde kerke te wees nie, maar om by 'n teenoorgestelde proses van groter heiligheid betrokke te raak. Dit beteken dat die paaie van die onregverdiges en regverdiges duidelik uitmekaar moet loop: "Wie onreg doen, laat hom nog meer onreg doen; en wie vuil is, laat hom nog vuiler word; en laat die regverdige nog regverdiger word, en laat die heilige nog heiliger word" (Op. 22:11).

Namate die wêreld verder in goddeloosheid verval en op die groot oordele van die dag van die Here afstuur, moet die ware Christene só in heiligheid toeneem dat almal sal kan sien aan wie hulle behoort: "Terwyl al hierdie dinge dan vergaan, hoedanig moet julle nie wees in heilige wandel en godsvrug nie? – julle wat die koms van die dag van God verwag en verhaas" (2 Pet. 3:11-12).

Spoedig sal ons voor 'n heilige God verskyn, en vir hierdie ontmoeting móét ons heilig wees, want sonder heiligmaking sal niemand die Here Jesus [as Bruidegom] sien nie (Heb. 12:14). Dit is uit die Bybel duidelik dat ons die heiligmaking waartoe ons geroep is, hier op aarde moet najaag en deelagtig word, want dit is in 'n donker wêreld waar ons lig helder moet skyn. Neem die Here se beloftes oor heiligmaking in die geloof aan: "Terwyl ons dan hierdie beloftes het, geliefdes, laat ons ons van alle besoedeling van die vlees en die gees reinig, en laat ons die heiligmaking in die vrees van God volbring" (2 Kor. 7:1).

Die boek *Heiligmaking* deur Johan Malan, is geskryf om u te help om die opdrag oor heiligmaking uit te voer. Die Here soek in 'n tyd soos hierdie manne en vroue wat bereid is om teenoor die heersende tydgees van kompromie en lae geestelike standaarde 'n standpunt vir Bybelse beginsels in te neem: glo in die goddelike inspirasie en foutloosheid van die Bybel, glo in die maagdelike geboorte en godheid van die Here Jesus, glo in sy soendood aan die kruis om die losprys vir ons sonde te betaal, in sy liggaamlike opstanding uit die dood, in sy hemelvaart en wederkoms; glo en verkondig die leer van bekering en wedergeboorte uit genade, asook die tweede genadewerk van heiligmaking.

Die Here wil jou deur sy Woord en Heilige Gees, op grond van die genadewerk van die Here Jesus, as mens

van God volkome maak, vir elke goeie werk volkome toegerus (2 Tim. 3:17). Hy wil jou in sy diens gebruik, en hiervoor wil Hy jou heilig en toerus.

Nuwe boek oor Heiligmaking

Bogenoemde is die Voorwoord in die nuwe en effens uitgebreide weergawe van my boek oor **Heiligmaking**. Hierdie boek is nou herdruk en kan teen R25,00 by ons in Middelburg bestel word. Die nuwe weergawe van die boek kan ook op ons webtuiste gelees word.

Dit is ons groot begeerte dat Christene oral hulle lewens sal ondersoek en hulleself by hernuwing aan die Here sal oorgee en toewy. Die wederkoms van die Here Jesus is naby en ons moet voor 'n heilige God verskyn om by sy regterstoel rekenskap van ons lewens te gee. Deur heiligmaking en 'n daaglikse lewe in Christus word ons voorberei om hierdie afspraak in 'n vaste geloofsvertroue te kan nakom: "En nou, my kinders, bly in Hom, sodat ons vrymoedigheid kan hê wanneer Hy verskyn en nie beskaamd van Hom weggaan by sy wederkoms nie" (1 Joh. 2:28; vgl. Joh. 15:4-6). ■

☎ Tel. 013 244 2207; faks 013 244 2159 ■

BANKBESONDERHEDE. Geld vir bestellings of hernuwings kan in ons rekening betaal en die strokie gefaks of gepos word. Rekening: Die Basuin, No. 40-5573-1860 by Absa, of, buite die RSA, by First National Bank (FNB), Tak: Middelburg (Tak No: 270-150). Rekening: J.S. Malan 62093025172 ■

Basuine vir Verspreiding

Ekstra kopieë van hierdie uitgawe van **Die Basuin** kan bestel word teen **R40,00** vir 10, of **R150,00** vir 50 kopieë.

Bestel by: **Die Basuin**
Posbus 3194
1050 MIDDELBURG

Die Basuin is 'n tweemaandelikse Christelike aktualiteits-tydskrif oor fundamentele Bybelse waarhede.

Intekengeld: **R 40,00** per jaar (**R45,00** in buurlande en **R50,00** oorsee).

Redakteur: Prof. J.S. Malan

 Die Basuin
Posbus 3194
1050 MIDDELBURG

Internet webblad: **www.bibleguidance.co.za**

E-pos: **johan@bibleguidance.co.za**

Gedruk deur: O.H. Frewin, Middelburg.